EKİM
1976
YIL:3 SAYI:24
HER AYIN BAŞINDA ÇIKAR

AYDINLIĞA DOĞRU

tmmob elektrik mühendisleri odası
istanbul şubesi yayın organıdır

TEKNİK ELEMANLAR, ÖĞRETMENLER, ÖĞRETİM ÜYELERİ, HUKUKÇULAR, YAZARLAR, SANATÇILAR, MEMURLAR, SAĞLIK PERSONELİ, ÖĞRENCİLER, İŞÇİLER VE TÜM GERÇEK DEMOKRATLARIN ORTAK GÖRÜŞÜ:

"ANAYASANIN ÖZÜNE AYKIRI OLAN DGM YASASI ÇIKARILAMAZ"

Yıllık %50 ye ulaşan enflasyon oranına rağmen memur maaşlarını belirleyen katsayıyı 9'da bırakan, her gün öldürülen üniversite gençliğinin yaşam güvenliğini sağlayamayan, üniversite ve yüksek okulları ders yapılamaz hale getiren, karakollarda kontr gerillarlarda uyguladığı işkencelerle, aydınlara karşı takındığı çağdışı tavırla, ekonomik geriliğimizle ulusumuzu dünya çapında küçük düşüren, danıştay kararlarına uymamasıyla, TRT yi işgalle yerleşik hukuk kurallarını ayaklar altına alan MC iktidarının olağanüstü meclis toplantılarıyla DGM yasasını çıkartmak istemesi toplumumuzdaki tüm gerçek demokratları ayağa kaldırdı. DİSK üyesi işçilerin 400 bine ulaşan bir sayı ile aktif direnişe geçmesinin ardından, teknik elemanlar, öğretmenler, öğretim üyeleri, hukukçular, yazarlar, sanatçılar memurlar, sağlık personeli, üniversite öğrencileri ve tüm gerçek demokratlar DGM ye karşı oldukların ve işçi direnişini desteklediklerini açıkladılar.

Hukukun genel ilkelerine ve anayasamızın özüne aykırı bu özel mahkemelerin yeniden kurulması isteği Türkiye dışında da tepkilere yol açtı.

Avrupa Konseyi Parlamentosunda Türkiye'de DGM yasası ile insan haklarının çiğnendiği ifade edildi.

Öte yandan Fransa'daki en büyük işçi konfederasyonu CGT'ye bağlı teknik eleman örgütü UGİCT, Türkiye teknik elemanlarına DGM aracılığıyle

Sonu 8 de

BAŞYAZI

niçin karşıyız?

Aydınlığa Doğru'nun bu sayısında başyazıyı mühendislik örgütlerinin uluslararası ilişkilerinin getirdiği yararlara ayırmayı düşünmüştük. Değişik ekonomik düzeylerdeki, farklı sistemlerle yönetilen ülkelerin teknik elemanlarının farklı konumlarını ortaya koyacak, farklı düzeylerin ayrı teknik sorunlarını, örgütsel sorunlarını ele alacak bu alandaki deney aktarımının, bilgi alışverişinin ne kadar yararlı olduğunu anlatacaktık. Gelişmiş ülke tekniklerinin elektrik mühendisi arkadaşlarımıza iletilmesinin ülkemiz için yararlarından söz edecek, uluslararası ilişkilerin geliştirilmesi doğrultusunda çalışmalar yapılmasını savunacaktık.

Ancak, öyle günler yaşandıki ülkemizde, gerçek demokrasinin olmadığı, insanların düşüncelerini söyleyemediği, yazamadığı ülkelerde uluslararası teknik bilgi değişimi gibi konuların çok arka plana düştüğü değerlendirmesini yapmak durumunda kaldık. Ve başyazımız ister istemez DGM'ye ayrıldı.

Çok yazılıp açıklanan DGM ile ilgili gerçekleri noktalayalım öncelikle:

Devlet Güvenlik Mahkemeleri,
İnsan Hakları Evrensel Bildirisine,
Anayasa Hukukuna,
Anayasaya,
Ceza Hukuku İlkelerine aykırıdır.
Anayasamızın,
Bağımsız yargı,
Doğal hakim,
Hakim güvencesi,
Savunma hakkı ilkeleriyle çelişmektedir.

MC'nin büyük baş temsilcisi DGM yasasını çıkarmakla anayasanın emrini yerine getirdiğini üstüne basa basa söylemektedir. Gerçekten de anayasamız 12 mart döneminde kendi özüne aykırı maddelerle yamalı bohçaya çevrilirken DGM ye göre de bir ayarlama yapılmıştır. Ve DGM lerin anayasaya uygunluğu değil anayasanın DGM'ye uygunluğu sağlanmıştır. Ancak bu, DGM' lerin anayasaya tümüyle uyduğu anlamına gelmez. Hukukun genel ilkeleri, anayasanın özü gözönüne alındığında DGM lerin yamalı bohçadaki yamalar gibi sırıttığı ortadadır.

Üstelik o anayasada, çalışanların insanca yaşama koşullarına sahip kılınması, yurttaşlara tüm eğitim olanaklarının sağlanması, sağlık hizmetlerinin her yurttaşa ulaşması gereği, düşünce ve basın özgürlüğü, kimseye işkence yapılamayacağı da öngörülmektedir ve bu hükümler anayasanın esas hükümleridir.

MC hukuka düşkünlüğünden ötürü DGM yi getiriyorsa anayasanın 1961 den beri var olan bu hükümlerine saygılı olmalı, bunları gerçekleştirmelidir.

Biz, öncelikle ülkemizin bugününden ve geleceğinden sorumluluk duyduğumuz, halkımızın daha iyi koşullarda yaşamasını savunan gerçek demokrasi yanlısı olduğumuz için MC nin DGM tasarısına karşı çıkıyoruz.

Ayrıca DGM'ler işçileri hedef aldığı kadar biz teknik elemanları da hedef almaktadır. Teknik elemanların ülke kalkınmasında gerçek görevlerini yerine getirdikçe, yararsız yabancı teknolojiye, sömürüye, yolsuzluklara

Sonu: 8'de

aydınlığa doğru

POLONYA ELEKTRİSYENLER BİRLİĞİ

SEP ile EMO arasındaki ilişkiler gelişiyor

Polonya'daki elektrik mühendis ve teknisyenlerinin örgütü Polonya Elektrisyenler Birliği (SEP) ile EMO arasındaki ilişkiler gelişiyor. SEP'in çağrılısı olarak Polonya'ya giden ve Polonya elektrik ve elektronik sanayii ile ilgili teknik gezi programına katılan EMO temsilcilerinin gezisi sonunda ilişkilerin geliştirilmesini öngören bir protokol imzalandı.

Bilindiği gibi EMO İstanbul Şubesi, önceki yılın başında çeşitli ülkelerdeki elektrik mühendisliği ve teknik eleman örgütlerine birer yazı yazarak sürekli ilişki içinde olmak, mesleki, teknik bilgi alışverişinde bulunmak ve olabildiği ölçüde ortak çalışma yapmak isteğimizi bildirmişti. Bu isteğe ABD'den ve birçok Avrupa ülkesinden olumlu karşılıklar alındı. İlişkiler değişik düzeylerde sürdürülüyor. SEP, kurulan ilişkiye özellikle önem veren örgütlerin başında geliyordu SEP-EMO ilişkileri kısa sürede önemli boyutlara ulaştı. EMO Temsilcileri SEP'in düzenlediği Uluslararası Merkezi Isıtma Kongresini izlediler. Buna karşılık SEP yöneticileri EMO 7. Teknik Kongresine bir bildiri ile katıldılar.

Son olarak SEP'in çağrısı üzerine on kişilik bir EMO kurulu Polonya'yı ziyaret eti ve SEP in hazırladığı program uyarınca Polonya'nın elektrik ve elektronik sanayii ile ilgili önemli merkezlerinde incelemeler yaptı.

Ankara'dan EMO başkan yardımcısı Aptülkadir Kahraman, yazman üye Bekir Özgirgin, sayman üye Mahmut Kurtulmaz, yönetim kurulu üyesi Doğan Anakök ve ODTÜ'nden Ass. Prof. Dr. Güney Gönenç, İstanbul şubemizden başkan yardımcısı Alaettin Anahtarcı, yazman üye Hüseyin Yeşil, yayın yönetmeni Ersin Kaya, İzmir şubemizden başkan Ergun Elgin ve yönetim kurulu üyesi Ömer Güner'den oluşan kurul, on gün boyunca

Sonu 8'de

Murat Bayrak'ın «milliyetçi köpek» anıtı

AP MİLLETVEKİLİ MURAT BAYRAK YASALARI ÇİĞNEYEREK TEKNİK ELEMAN VE İŞÇİLERİ İŞTEN ÇIKARIYOR

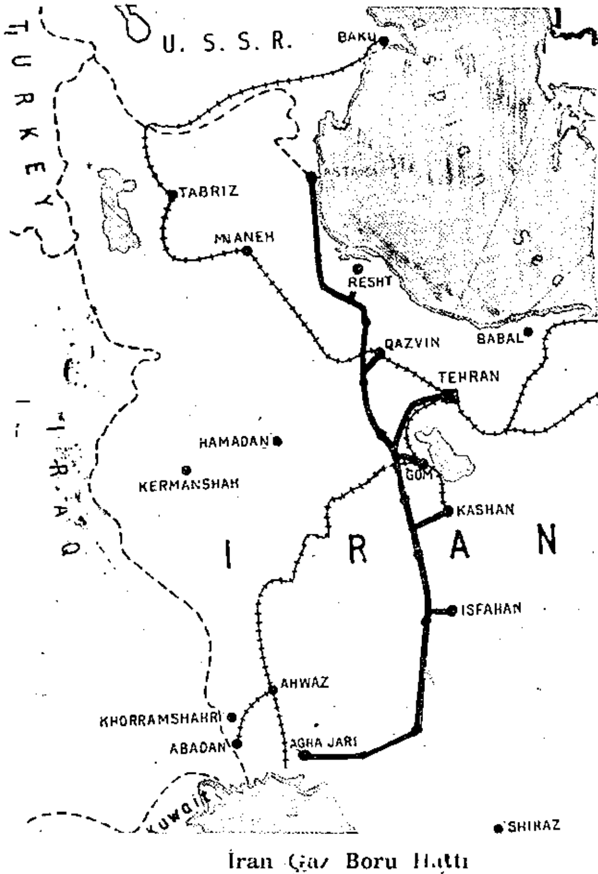
AP'nin, MHP'ye yakınlığıyla tanınan Çanakkale milletvekili Murat Bayrak, işyeri Sancak Tül fabrikasında, sendikal haklarını kullanmak isteyen işçilere ve teknik elemanlara karşı yoğun bir baskı uygulamaktadır.

DİSK'e bağlı Tekstil sendikasının uzun süredir yürüttüğü çalışmalar sonucunda işyerinde yetkili sendika durumuna gelmesi komando kamplarını finanse etmekle ünlü AP milletvekilini çileden çıkarmıştır. Patronu olduğu işyerini Nazi kampına benzetme isteğindeki Murat Bayrak, demokratik hak larını kulanma girişiminde bulunan her işçi ve teknik elemana yasa dışı işlemler uygulamakta, örneğin iş akitlerini tazminatsız olarak feshetmektedir.

Sonu 8'de

ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ DÜNYASINDAN HABERLER

Derleyen: H. Halet Işıkpınar

İran Gaz Boru Hattı

İRAN'DAN

— İran'da, İran Milli Petrol Şirketi, İran'ın güneyindeki kaynaklardan elde edilen doğal gazı, Sovyet Rusya sınırına ulaştıran 1116 kilometre uzunluğundaki boru hattının elektrikli gözetleme kontrol cihazlarını Westinghouse firmasına yaptırmaktadır. İki ayrı sistemden ibaret olan bu kontrol tesisatından birisi, boru hattını ve diğeri 20 adet istasyonu ile 10 adet kompresör istasyonu ve 10 adet ölçü istasyonunu kontrol edecektir.

Bu kontrol tesislerinden birincisinin merkezi Bid Bolandda, diğeri Tahran'dadır. Bir kompresör istasyonunun kapasitesi, 70 adet durum ihbarcısı, 60 adet alarm ve 16 adet analog kayıtçısı ile teçhiz edilmiştir.

WESTINGHOUSE BROŞÜRÜ

TÜRKİYE'DEN

— Türkiye Elektrik Kurumu'nun talebi üzerine İtalya'da Cesi-Centro Elekttrotecnico Sperimentale İtalyano Giancinto Motta şirketi Batı Anadolu enterkonekte şebekesinin, işletme şartlarını, transient enterkonekte analizörü ile araştırmıştır. 400 KV luk hava hattı sonundaki transformatörlerin enerjilenmesi ve yük değişmeleri neticeleri araştırılmış ve dinamik aşırı gerilimlerin meydana gelişleri ve ferro rezonansların meydana gelme imkânları tesbit edilmiştir. Bağlantı esnasında transformatörlerin fazları ile nötr akımları ölçülmüştür. Bu değerlere göre bu enerji nakil hattının korunması için gerekli cihazlar tesbit edilmiştir.

CESİ HABERLERİ
(No: 27 — 1976)

MISIR'DA ASSUAN BARAJININ OLUMSUZ ETKİLERİNİ ÇÖZMEK İÇİN ÇALIŞMALAR YAPILIYOR:

1971 yılında hizmete giren dünyanın sayılı büyük barajlarından biri olan Assuan'ın Mısır'daki tüm tarım alanlarını tehdit ettiği bildirilmektedir. Bu barajın sulama sistemi nedeni ile bazı bölgeler sular altında kalmakta ve verimli topraklardaki tuz oranı giderek artmaktadr. Bu sorunlara çözüm getirmek için A.B.D. Çevre Koruma Derneği Michigan Üniversitesi, Mısır Bilimsel Araştırma ve Teknoloji Akademisi ve Ford Vakfı ortaklaşa olarak baraj bölgesinde beş yıllık bir araştırma yapacaklardır. Diğer taraftan Assuan'ın karşılayamadığı Mısır'ın enerji ihtiyacını sağlamak üzere Birleşik Amerika'nın Mısır'a 1470 megavat gücünde reaktör satması konusunda bir anlaşma yapılmıştır. 1.5 milyar dolara mal olan Assuan barajının, ülke endüstrisine gerekli enerjiyi sağlayamaması karşısında bu tedbire başvurulmuştur.

Aynı zamanda barajın olumsuz etkilerini de kaldırmak için Birleşik Amerika'nın Mısır'a açtığı 2 milyar dolarlık kredinin 31 milyon dolarının sarf edilmesi öngörülmüştür.

U.S. NEWS AND WORLD REPORT
(Ağustos 1976)

yangını çıkaran kim?

İstanbul'da yayımlanmakta olan VATAN gazetesi, ülkemizdeki enerji sorununu konu alan bir yazı dizisi içinde yer vermek amacıyla şubemizin görüşünü istedi. Yönetim Kurulumuz enerji dar boğazından bir türlü çıkamayışımızın temel nedenlerini açıklayan aşağıdaki metni hazırlayarak isteği cevapladı. Adı geçen gazetede tümüyle çıkan metni veriyoruz:

«YABANCI TEKELLER ÜLKE ÇIKARLARINI DEĞİL DAHA ÇOK KÂR ETMEYİ AMAÇLAR»

Bugün ülkemizde üretilen elektrik enerjisinin, tüketim talebini karşılayamadığı, ucuz ve güvenilir olmadığı bilinen bir gerçektir. Üretimin yetersizliği ve kalitesizliği, sık sık yapılan kısıntılarla halkın günlük yaşamını etkilemekte, sanayide üretimin düşmesine yol açmakta, çeşitli cihazların durmasına, bozulmasına neden olmaktadır.

Bu durum, ülke ekonomisine ve politikasına egemen güçlerin ülke gerçekleri ve halkın çıkarlarıyla bağdaşmayan tercihlerinin enerji alanına yansımasının bir sonucudur.

Ülkemizdeki siyasi iktidarlar, uzun yıllar boyunca, su ve linyit kaynaklarımızı değerlendiren bir enerji üretimi politikasını yürürlüğe sokmamışlardır. Doğal kaynaklarımızdan enerji üretmek üzere kurulan santrallerin projeleri, yapımları yabancı emperyalist tekellere ihale edilmiş, bunun sonucu ise her defasında, gerçek değerin çok üzerinde kesilen faturalarla halkımıza ödetilmiştir. Emperyalist tekeller; ihaleleri aldıklarında, «uzman» diye sundukları niteliksiz yabancı personele yüzbin lira dolayında aylık ücret ödemeyi, siyasal iktidarlara kabul ettirebilmişlerdir. Türkiye koşullarını bilmeyen, yeterli incelemeyi yapmayan, doğal olarak ülkemiz çıkarları yerine kendi kârını yüksek tutmayı hedefleyen yabancı tekeller, çoğu zaman da teknik hatalar yaparak barajları, santralleri istenilen biçimde tamamlayamamışlardır.

«GECİKMELER TESİS MALİYETİNİ YÜKSELTİYOR»

Öte yandan, yaşadığımız «müteahhitlik düzeninde» tesislerin kurulması, her defasından programlanandan 3-5 yıl sonra bitirilebilmiştir. Bu gecikmeler, tesis maliyetlerinin birkaç misli yüksek olarak gerçekleşmesini doğurmuştur. Ayrıca gecikmeden doğan elektrik enerjisi üretimi eksikliği, değeri milyarlarla ölçülebilecek toplumsal kayıpları doğurmuştur.

«DÜNYA BANKASININ ÖNGÖRDÜĞÜ KOŞULLAR EKONOMİMİZE YÜK OLMAKTADIR»

Enerji üretimi için finansman sağlamak gerekçesiyle Dünya Bankası ile yapılan antlaşmalar da başlıbaşına ele alınması gereken bir konudur. Emperyalist tekellerin bir örgütü olan Dünya Bankası, kredi verirken, işin etüt, fizibilite, projelendirme, malzeme satın alınması, yapım, uzman çalıştırma gibi başından sonuna tüm bölümlerinde, belirli batılı firmaları empoze etmiş, ancak belirtilen işler adı verilen firmalara yaptırılmak koşuluyla finansmanı sağlamıştır. Bu durum Türkiye için büyük çapta maliyeti yükseltmiştir. Daha ucuz ve daha kaliteli malzemeyi, projelendirmeyi, fizibiliteyi, etüdü yapımı ve uzmanı kullanma olanakları kesinlikle engellemiştir.

YANGINI ÇIKARAN KİM?

Yıllardır ulusal kaynaklarımızı tümüyle değerlendirmeyi gerçekleştirmeyen iktidarlar «en pahalı enerji olmayan enerjidir, gerekçesiyle fuel oil santrallerine, gaz türbinlerine dört elle sarılmışlardır.

Şimdi bir kısım sanayiciler, sureti haktan görünmeye çalışarak, biz de doğal kaynaklara dayalı enerji üretimini isteriz ama ne yapalım, gerçekleştirilmemiş böyle bir enerji politikası» diyorlar. Ardından da bugünkü enerji eksikliğini yangın durumuna benzeterek, «bu yangını söndürmek lâzım, suyla söndürmek en iyisidir ama su yoksa kilim de kullanılabilir yangının söndürülmesinde» diyerek fuel oil santrallerini savunanlar korosuna katılıyorlar. Bu sanayicilere «yangını» kimin çıkardığını sormak isteriz. Yangını çıkaranlar, kökü dışarda montaj sanayiini, jiklet fabrikası, boyalı meşrubat fabrikası gibi gereksiz tüketim sanayiini kuran, gelişmesine yayılmasına ve her gecen gün daha çok enerji harcanmasına yol açan «sanayiciler» ile onların siyasal iktidarlarıdır. «Yangını söndürmek» üzere kurulacak fuel oil santrallerinin ürettiği pahalı enerjinin ve kaynağı ülke dışındaki enerjiye muhtaç olmanın külfetini ödeyecek olan ise halkımızdır.

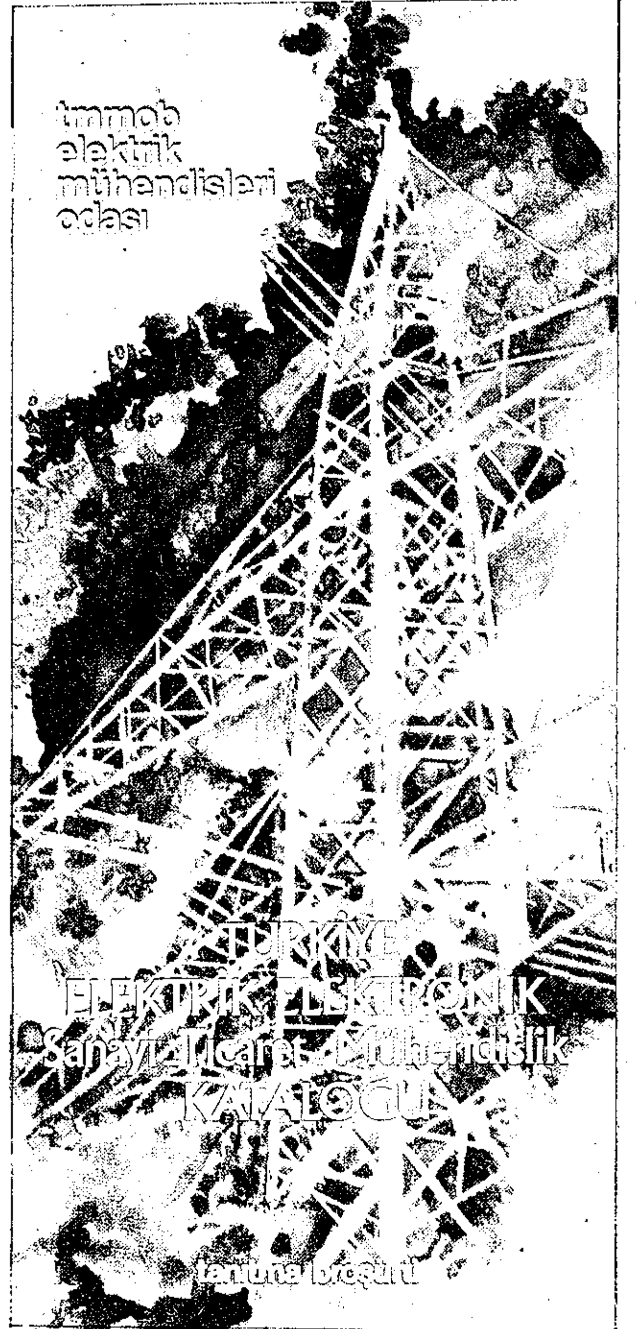
HALKIN ÇIKARI MI, EGEMEN GÜÇLERİN ÇIKARI MI?

Egemen güçler kendi sınıf çıkarlarını halkımızın çıkarlarıymış gibi göstererek fuel-oil santrallerinin gerekliliğine kamuoyunu inandıramazlar.

Fuel-oil'den enerji üretimi, sadece kwh başına elli kuruşluk maliyet artışı getirdiği için istenmiyor değildir. Temelde ülkemizdeki enerji üretiminin emperyalist petrol tekellerince kontroluna olanak tanıdığı için yurtseverlerin reddettiği bir uygulamadır aynı zamanda.

Ve Enerji Ajansı gibi ABD emperyalizminin bir kuruluşuna Türkiye'nin sokulması, enerji üretim politikamızın emperyalizmin çıkarlarıyla uyumlu gelişmesini sağlayacak başka bir girişim olmuştur.

Elektrik Mühendisleri Odası, ülke çıkarlarıyla bağdaşmayan, enerji üretimini emperyalist tekellerin kontroluna sokan politikayla sonuna dek mücadeleye kararlıdır.

TÜRKİYE ELEKTRİK ELEKTRONİK SANAYİ TİCARET MÜHENDİSLİK KATALOĞU TANITMA BROŞÜRÜ HAZIRLANDI

EMO İstanbul Şubesince hazırlanmakta olan Türkiye Elektrik Elektronik Sanayi Ticaret Mühendislik Kataloğu'nu tanıtmak üzere bir broşür hazırlanmıştır. İlgilenen okurlarımız, EMO İstanbul Şubesine adreslerini bildirdikleri taktirde kendilerine ücretsiz broşür postalanacaktır.

HASTANELERİN ÇOĞUNDA JENERATÖR YOK

Elektrik kesilmelerinin hastanelerde can kaybına yol açtığı öne sürülüyor

ISTANBUL'DAKİ HASTANELERİN YÜZDE 70'İNDE JENERATÖR YOK

● SIK SIK MEYDANA GELEN ELEKTRİK ARIZALARI JENERATÖRÜ OLMAYAN HASTANELERDE CAN KAYBINA YOLAÇIYOR. HASTALAR AMELİYAT MASALARINDA KALIYOR...

Hastanelerde jeneratör yokluğunun sakıncaları konusunda Bonan'a soru yöneltildi

EMO İSTANBUL ŞUBESİNİN BASINA YAPTIĞI AÇIKLAMA MECLİSE GETİRİLDİ

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ REŞİT ÜLKER, SAĞLIK BAKANINA, GENERATÖRSÜZ HASTAHANELER İÇİN NE GİBİ TEDBİR DÜŞÜNÜLDÜĞÜNÜ SORDU

İstanbul hastanelerinin çoğunda jeneratör yok

EMO İstanbul Şubesi Yönetim Kurulunun İstanbul'daki resmi ve özel 43 hastahane ve klinikte yaptığı soruşturma sonucu, bunlardan 29'unda hiç generatör olmadığı 4'ünde ise var olan generatörlerin arıza ve güç yetmezliği nedeniyle istenildiği gibi çalışamadığı ortaya çıktı. Şube yönetim kurulumuz, elektrik kesilmelerinin, generatörü olmayan hastahanelerde, oksijen çadırlarında ve ameliyat masalarında bulunan çocuk ve hastaların ölümüne yol açtığı doğrultusunda bir haberi değerlendirerek araştırma yaptı. Araştırmanın ilk adımında, İstanbul'da 70'i aşkın özel ve resmi hastahane ve klinik bulunduğu ortaya çıktı. Daha sonra bu hastahane ve kliniklerle ilişki kurulmaya çalışıldı. Haberleşme olanağı kurulabilen ilk 43 kurumdan edinilen bilgi çok önemli bir gerçeği ortaya seriyordu:

43 Hastahane ve klinikten 29'unda hiç generatör yoktu. 4'ündeki generatörler de istenileni sağlamaktan uzaktı. Yani bağlantı sağlayabildiğimiz 43 hastahane veya klinikten 33'ünde, elektrik kesintileri sırasında oksijen çadırında veya ameliyat masasında bulunan büyüklü küçüklü hastalar ölümle karşıkarşıya kalıyorlardı.

Birçoğu Türkiye çapında ün yapmış olan; İstanbul Esnaf Hastanesi, Zeynep Kâmil Hastanesi, Erenköy Sanatoryumu Beyoğlu Belediye Hastanesi, Beykoz Çocuk Hastalıkları Hastanesi, İstinye Devlet Hastanesi, Haseki Hastanesi, Darülaceze Hastanesi, Cevizli Sağlık İstasyonu, Devlet Demir yolları Yakacık Hastanesi, Emrazi Zührevi Hastanesi, Erez Kliniği, Şişli Çocuk Hastanesi, Nişantaşı Çocuk Hastanesi, Özel Çapa Hastanesi, Doğum Kliniği, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Beykoz Prevantoryumu, Adalar Doğum ve Çocuk Bakımevi, Süleymaniye Doğum ve Çocuk Bakımevi, Küçükyalı Prevantoryumu, Alman Kliniği, Artuner Göz Kliniği, Fransız Lape Akıl ve Sinir Hastanesi, Fransız Pastör Hastanesi, İtalyan Hastanesi ve Bulgar Hastanesi'nde generatör yoktur.

Ermeni Hastanesi (arıza ve parça eksikliğinden ötürü generatör kullanılmıyor), Gureba Hastanesi (gücü yetmiyor), Güzelbahçe Hastanesi (arıza yapıyor, elle çalışıyor), Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Klinikleri (5 adet generatör var, sık sık arıza yapıyor), İstanbul Göğüs Cerrahisi Merkezi (generatörü kısa sürede devreye giremiyor) ise yetersiz generatörlere sahiptir.

KONU MECLİSTE

Yönetim Kurulumuzun, elde ettiği bu bilgileri basına açıklaması kamuoyunda geniş yankılar uyandırdı ve CHP İstanbul Milletvekili Reşit Ülker konuyu TBMM'ne getirdi. Ülker, Sağlık Bakanının cevaplaması isteğiyle yönelttiği soruda şöyle diyordu:

«İstanbul'da bulunan yetmişi aşkın hastane ve klinikten, ilişki kurulabilen kırküçünün yirmidokuzunda generatör olmadığı, dördünün ise mevcut generatörlerinin sürekli arıza ve güç yetmezliğinden tam randımanla çalışamadığı ileri sürülmüştür. Cereyan kesilmelerinde anında devreye girecek yeterli güçte generatör olmadığından her gün birçok bebeğin oksijen çadırlarında, birçok hastanın ameliyat masalarında can verdiği ileri sürülmüştür. Bu dehşet veren iddialar doğru mudur? Doğru ise, İstanbul'daki her yurttaşın hayatı her an tehlike altında değil midir? Bu durum için ne gibi tedbirler alınmıştır? Ne gibi tedbirler alınması düşünülmektedir?»

İTÜ'DE ÖĞRENİM BOYKOTLA BAŞLADI

Üç ay önce faşist bir grubun dershane basarak öğrenci öldürmesi üzerine kapatılan İ.T.Ü üç aylık aradan sonra açıldı. Ancak kapatmadan ötürü öğrenim süresi 15 haftadan 8 haftaya indirilmiş ve yaz dönemi sınavları ile güz dönemi sınavları arasında yalnızca 9 günlük bir süre bırakılmıştı. Öğrenciler bu durumu ele almak üzere bir açık oturum düzenlediler. Açık oturuma çağrılı öğretim üyelerinden hiçbiri katılmadı. Konuyu tartışmak üzere gelen öğrenci velilerini de polis üniversiteye sokmadı.

Açık oturum sonunda **öğrenciler isteklerine olumlu karşılık verilinceye kadar boykot kararı aldılar. Boykota neden olan öğrenci istekleri şunlar:**

— İTÜ Senatosu, Maçka'daki öğrenci yurdunun bir an önce açılması için harekete geçmelidir.

— 22. Madde değiştirilmeli, kullanılmayan sınav hakkı yanmamalıdır.

— Öğrenim süresi uzatılmalı, iki sınav dönemi arasında daha çok zaman bırakılmalıdır.

— Güvenliğin sağlanamadığı gerekçesiyle gündüz öğrenimine alınan gece bölümü öğrencilerinden çalışarak okuyanlara maddi yardım yapılmalı ve 7,5 yıl öğrenime devam hakkı sürmelidir

— Öğrenciler yönetime katılmalıdır.

— İTÜ'deki polis karakolu kaldırılmalıdır.

TÜTED İSTANBUL ŞUBESİNDEN

Geçtiğimiz günlerin en önemli olayı, kuşkusuz, DGM yasasının parlamentoya getirilmesi ve bunun toplumumuzda yarattığı tepkiler idi. Gerçek demokratların yönetiminde bulunduğu tüm örgütler MC iktidarının bu girişimini kınadı. İstanbul'da, çalışanların demokratik ve meslekî örgütleri gerek tek tek gerekse benzer örgütlerle dayanışma içinde kamuoyuna dönük çalışmalar ve açıklamalar yaptılar.

TÜTED İstanbul Şubesinin bu doğrultudaki eylemlerini özetle veriyoruz:

CUMHURBAŞKANINA TELGRAF: DGM ÖZGÜRLÜKLERİ BOĞMAYA YÖNELİKTİR

TÖB-DER, TÜS-DER, İstanbul Şubeleriyle birlikte Cumhurbaşkanı Sayın Fahri Korutürk'e bir telgraf çekerek özetle:

«Devlet Güvenlik Mahkemeleri bütün halkımızla birlikte bizim temsil ettiğimiz onbinlerce vatandaşın en temel demokratik hak ve özgürlüklerini tehdit etmekte, örgütlerimizin ekonomik ve demokratik mücadelesini hedef almaktadır. Bu mahkemeler işçi sınıfının devrimci-demokratik örgütleriyle diğer demokratik örgütleri yoketmeye, aydınları susturmaya, özgürlükleri boğmaya yöneliktir.

Sizden, temsil ettiğimiz onbinlerce üyemiz adına Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluşuna karşı çıkmamızı saygılarımızla talep ederiz.» denildi.

DGM, HUKUKUN TEMEL İLKELERİNE AYKIRIDIR

TÖB-DER, TÜS-DER, TÜTED, İKD, İGD İstanbul şubesi başkanları CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit ile Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu başkanlarına aşağıdaki telgrafı çektiler:

Özgür gelişmeyi durdurmayı, işçi sınıfımızın devrimci örgütlerini yok etmeyi, aydınları susturmayı, özgürlükleri boğmayı amaçlayan DGM tasarısına barış ve demokrasiden yana bütün güçlerin karşı koyması acil görev haline gelmiştir.

Tabiî hakim ilkesine, mahkemelerin bağımsızlığına, hakim teminatı ve savunma hakkı gibi hukukun temel ilkelerine aykırı DGM tasarısının yasalaşmaması için üzerinize düşen tarihi görevinizi yapacağınıza inanıyoruz.

DGM YASASI, EKONOMİK TALEPLERİMİZİN SAVUNULMASINA KARŞIDIR

TÜTED İstanbul Şubesi, İstanbuldaki 11 mühendis ve mimar odası ile TÖB-DER, TÜS-DER ve TÜM-DER İstanbul Şubeleri DİSK'in DGM ile ilgili mücadele ve genel yas kararını desteklediklerini açıkladılar:

Demokratik kuruluşlarımıza, örgütlenme ve artan pahalılık karşısında ekonomik taleplerimizi yükseltme istemlerimize, görüşlerimizi özgürce açıklama ve yayma hakkımıza karşı olan, faşist İtalyan ceza kanunundan devşirme DGM yasası, başta işçi sınıfımızın ve tüm ilerici demokrat güçlerin çabaları ile engellenecektir. DGM'ye karşı mücadeleye katılmak tüm çalışanların, demokratik güçlerin ve özellikle ilerici kuruluşlar üyelerinin kaçınılmaz görevidir.

Bu nedenle,

Tüm üyelerimizi DİSK'in ilân ettiği genel yasa katılmaya, bütün sorumluluklarını bu tarihsel günlerin görev anlayışında toplayıp aktif mücadele vermeye,

Yine DİSK öncülüğünde yapılacak sessiz matem yürüyüşlerine ve mitinglere destek kaymak üzere üyelerimizi bu eylem içinde bütünleşmeye, bunun dışında tekelci sermayenin tezgahlıyacağı oyunlara karşı dikkatli olmaya çağırırız.

Dünya Barış Günü açık oturumunda Ali Sirmen, Reha İsvan, Aziz Nesin, Kemal Kumkumoğlu, Orhan Apaydın.

«SÖMÜRÜYE KARŞI SAVAŞ SAVAŞA KARŞI BARIŞ»

1 Eylül Dünya Barış Günü birçok kentte olduğu gibi İstanbul'da da kutlandı. Mühendis ve mimar odaları, TÜTED, Baro, Yazarlar Sendikası, İlerici Kadınlar Derneği, TÖB-DER, TÜM-DER, TÜS-DER temsilcilerinden oluşan, yazar Aziz Nesin'in başkanlık ettiği Barış Komitesi bir açık oturum ve bir gece düzenledi.

Harbiye Şehir Tiyatrosun'da Aziz Nesin'in yönettiği açık oturuma gazeteci Ali Sirmen, İlerici Kadınlar Derneği temsilcisi Reha İsvan, Yazarlar Sendikası adına Avukat Orhan Apaydın, İstanbul Barosu adına Avukat Kemal Kumkumoğlu katıldılar

Aziz Nesin, Barış Günü Kutlama törenlerini düzenleyen demokratik kuruluşlar adına yaptığı konuşmada «barışın can düşmanlarının iç ve dış sömürgenler olduğunu barış için savaşın emperyalizme, işbirlikçilerine, faşizme, ırkçılığa ve siyonizme karşı savaş, anlamına geldiğini, bu barış düşmanları yok edilmedikçe dünyada, sürekli, gerçek bir barışın kurulamayacağını» belirtti. Türkiye'de verilen ilk barış mücadelesine katılanları saygı ile andı.

Öbür konuşmacılar da emperyalizmin savaşı nasıl kışkırttığını, savaşın uluslararası tekellere neler kazandırdığını örneklerle ortaya koydular. Özellikle; Yunanistan ile Türkiye arasında bir savaş olasılığına karşı mücadele edilmesini önerdiler ve Yunanistan'daki benzer kuruluşlara barış uğraşının yaygınlaştırılması çağrısında bulundular.

Gece Açıkhava Tiyatrosunda düzenlenen ve onbin dolayında barışseverin izlediği gösteride birinci ve ikinci dünya savaşlarının dünya halklarına neye malolduğu belgelerle ortaya kondu. Emperyalizmin Uzak-Doğu'da, Afrika'da Orta-Doğu'da yolaçtığı insan kırımı yerildi, «sömürüye karşı savaş, savaşa karşı barış» andı içildi.

gezi notları

ERSİN KAYA

On kişilik EMO temsilcilerinin gezisini tüm ayrıntılarıyla vermeye olanak yok. Bu nedenle gezi sırasında okurlarımızın ilginç bulacağını sandığımız gözlemleri kısa notlar biçiminde aktarıyoruz. EMO Kurulunun gezdiği Potnuf ve Ribnik termik santrallarını ise önümüzdeki sayılarda daha ayrıntılı olarak tanıtacağız.

20 yıl önce telgraf ve telefon cihazlarının bakım ve onarımı için kurulmuş olan, bugün üretim yapan Telkom Teletra Fabrikasında, çoğunluğu tasarımcı ve yönetici olmak üzere 250 mühendis ve 500 teknisyen çalışıyor. 2000 personelin % 65'i kadın Poznan'ın başka bölgelerinde de bölümleri bulunan Kurumun yaptığı üretim dört ana kümede toplanabiliyor. 1) Mültipleks telgraf (48, 24, 12 ve 2 kanallı telgraf iletişim araçları) 2) PCM'li telefon sistemleri, 3) Elektronik santrallar, 4) Veri iletişimi cihazları ve başka özel cihazlar.

Telkom Teletra Polonya'nın önemli kuruluşlarından biri. Ürettikleri cihazların, fransız lisansıyla yapılan elektronik santral dışında, tümü Polonyalı'ların tasarımı ve tümüyle Polonya malı. Telkom Teletra Polonya içinde ve COMECON ülkelerindeki birçok araştırma geliştirme merkeziyle bağlantılı çalışıyor. İç kullanımda gerekli ölçü cihazlarını kendisi imal ediyor ve seri imalât öncesinde prototip geliştirme çalışmaları yapıyor. Telkom Teletra ürünlerinin % 12—15'i ihraç ediliyor.

Telkom Teletra şu sıralar yoğun bir gelişme ve büyüme çabası içinde.

ELEKTRİK ENERJİSİ İLE YÜRÜYEN OTOMOBİL

Varşova Elektroteknik Enstitüsü elektroteknik ile ilgili araştırmaların yapıldığı bir enstitü. Burada özellikle güç cihazlarını konu alan araştırma, tasarım ve kabul testleri gerçekleştiriliyor. Çalışmaların önemli bir bölümü de doğrusal motorlar üzerinde yoğunlaştırılmış. Örneğin adım adım çalışan doğrusal bir indüksiyon motoru, laboratuvar kapısının otomatik olarak açılıp kapanmasında kullanılıyor.

Doğrusal motorun denemeler yapmak üzere kullanıldığı başka bir yer de Fiat 126 otomobili. Polonya'da hava kirliliği sorununa çok önem verildiği için elektrikle işleyen otomobil yapmak üzere araştırmalara ağırlık verilmiş. Arkadaşlarımızın deneme çalıştırması yaptığı otomobil saatte 60 km hız yapabiliyor. Bataryanın bir dolduruluşunda, gidilen hıza bağlı olarak değişmekle birlikte, yaklaşık 80-90 km yol alabiliyor.

Elektroteknik Enstitüsü 1950 de kurulmuş. Toplam 2000 personeli var. 1100 Elektrik mühendisi ile 600 bilimsel araştırma işçisinin dışındaki elemanlar yönetim kadrolarını oluşturuyor. Enstitüde, X ışınları ile ısı farkına dayanılarak cihazların arızalarının tespit edildiği arıza tespit laboratuvarı, kontrol ve ölçme odası, yüksek gerilim ve iklimsel test laboratuvarı, doğru akım kısa devre laboratuvarı, küçük motor test laboratuvarı, ölçme aletleri laboratuvarı, aydınlatma tekniği laboratuvarı da var.

Elektroteknik Enstitüsü yakınındaki ZWAR şalt cihazları fabrikasının ürünleri Kore'den Vietnam'a, Tayland'dan Irak'a kadar dünyanın birçok ülkesine ihraç ediliyor. Burada yüksek gerilim laboratuvarında, açma ve yıldırım darbesi üretmek üzere kullanılan 30 ton ağırlığındaki darbe generatörü hava yastıkları üzerine oturtulmuş. Böylece yalnızca iki kişi ile, 30 tonluk generatörün yer değiştirebilmesi olanağı sağlanmış.

AVRUPA'DA ELEKTRONİK SANTRALIN KULLANILDIĞI İKİNCİ ŞEHİR: POZNAN

Polonya'nın eski başkentlerinden Poznan şehri, Avrupa kıtasında elektronik santralın kullanıldığı ikinci kent. Poznan PTT'sindeki santral 50 bin kmˀ lik bir alana yayılar 4,2 milyon kişiye hizmet ediyor. Poznan'daki 50 bin telefon abonesinden 7 bini elektronik santrala bağlı. Elektronik santrala bağlı abone sayısının 1980'de 30 bine çıkarılması planlanmış.

BİLGİSAYARLA YÖNET

Lacznosci Enstitüsünde radyo, TV, telefon ölçü ve kontrolu, geliştirme çalışmaları yapılıyor. Burada SSCB lisansıyla üretilen renkli TV alıcılarının fiyatı yaklaşık 10 bin TL.

Enstitüde dünyada henüz çok az bulunan bilgisayarla komuta edilen, dahili santral olarak kullanılan ve üzerinde araştırma, geliştirme çalışmaları yapılan elektronik bir telefon santralı var. E-10 tipi, Fransız lisansıyla büyük bölümü Polonyada imal edilmiş telefon santralında Macar üretimi bir bilgisayar kullanılıyor.

Elektronik santralın getirdiği çok önemli yenilikler var Abonelerin yoğun bulunduğu bölgeye monte edilip uzaktan kontrol edilen santral 500 aboneye 60 hatla hizmet ediyor. 60 abone aynı anda görüşebiliyor. Buna karşılık santralın merkeze bağlanması için 8 kablo yetiyor. Böylece iletim hatlarından önemli ölçüde tasarruf edilmiş oluyor.

Elektronik santralda hatlara ait bilgilerin saklandığı bellek bölümü, abone ve hatları arayan bölüm, abonelerin borç hesabını tutan bölüm, devrenin zamanlamasını ayarlayan iki generatör ve yedi ayrı kaydedilmiş bilgiyi (bant) veren bölüm var. Her bölüm, bozulma anında devreye girmek üzere yedeklenmiş.

Macar yapısı R-10 tipi mini bilgisayar 8 santral ve 50 bln aboneye hizmet edebilecek kapasitede. Buna karşılık bakıcı hiçbir personele ihtiyaç göstermiyor. Santrala ilişkin tüm işlemler bilgisayar ile çözümleniyor. Santralın bir bölümünde arıza olduğunda arıza yeri saptanabiliyor ve belirli tuşlara basılarak, o bölüm çalışma dışı bırakılabiliyor.

Poznan şehrinde kullanılmakta olan elektronik santral, haber verilmesi istenilen bir saat, telefon aygıtının kadranından çevrildiğinde, zil ile bildirimde bulunulmasını sağlıyor.

Meşgul bir abone önce bir kot numarası çevrildikten sonra aranırsa, meşguliyet bitiminde, hem arayan hem aranılan aboneler elektronik santral aracılığıyla uyarılıyor.

Elektronik santralın getirdiği bir başka üstünlük de şu: Telefon abonesi, kendine ait telefonun yanından ayrılıp telefonu olan başka bir yere gittiğinde kendisini arayanlara bulunduğu yeri elektronik

POLONYA ENERJİ SEKTÖ[R]
ÖNGÖRÜLEN G[...]

Polonya Elektrisyenler Birliği ile EMO arasındaki ilişkilere geniş yer verdiğimiz bu sayıda, okurlarımızın ilgisini çekeceği umuduyla, Polonya sanayiini ve özellikle elektrik ve elektrik enerjisi ile ilgili gelişmeleri anlatan bir yazıyı da yayınlıyoruz.

Aşağıdaki metin, Polonya Elektrisyenler Birliği (SEP) nin EMO 7. Teknik Kongresine sunduğu bildiridir.

POLONYA ENERJİ SEKTÖRÜNDE 2000 YILINA KADARKİ GELİŞİM

Nüfus ve yüzölçümü yönünden Avrupa'da 7. inci sırayı alan Polonya Halk Cumhuriyeti, Avrupa'nın göbeğindeki coğrafi konumu ile Doğu ve Batı Avrupa arasında ayrıcalıklı bir aracılık rolünü üstleniyor.

Polonya İkinci Dünya Savaşı sırasında Hitlerci güçlerin işgali ile büyük yıkıntılara uğradı.

Bu sırada milli gelirin % 35 inden fazlası yitirildi ve sanayi kuruluşlarının % 65'i tahrip edildi. 1945' de Polonya Sanayi üretimi 1939 lardaki düzeyin ancak %30 unu oluşturuyordu.

Sosyalist ekonomi çerçevesinde gerçekleştirilen sosyal ve ekonomik gelişme; savaş sonrasında Polonya sanayi üretim hacminin birkaç katına ulaşmasını sağladı.

Böylece yakıt ve hammadde kaynaklarının genişlemesiyle karşılaşıldı. Bu genişlemeyi, makina yapımı, demir-çelik ve kimya ağır sanayiinin gelişmesi izledi.

Bugünün yeni sanayi dallarını şöyle sıralayabiliriz:

Kazan ve elektrik türbini sanayii, otomobil sanayii, kükürt ve kimyasal gübre, bakır ve alüminyum metalurjisi sanayii.

Ekonominin bütünündeki teknik gelişmeyi koşullandıran sanayi sektörlerinde ve özellikle elektroteknik, elektronik, otomobil, metalurji ve kimya dallarında çok hızlı bir dönüşüm programlandı.

Yaşama koşullarının ve ulusal sanayinin hızlı gelişmesi enerji sektörünün önemini artırdığı gibi, bu sektörün sanayileşme sürecinin geniş işleyişini uyumla izlemesini ve hatta onun önüne geçmesini gerektiriyordu.

Karşılıklı ekonomik yardımlaşma konseyinde (CAEM, Conseil d'Aide Economique Mutuelle) planlı bir ekonomik sistem uygulayan Polonya günümüz taş kömürü çıkarımında Avrupa'da ikinci, Linyit üretiminde beşinci, elektrik enerjisi üretiminde de altıncı sırayı alıyor.

Yeni gerçekleştirilen sosyal ve ekonomik gelişme planı; 1971 - 1975 yılları arasında sanayi üretiminde % 48-50 oranında bir büyümeyi (diğer bir deyişle piyasa fiyatlarıyla yıllık büyüme %8 den fazla) ön görüyor.

Polonya ekonomisinin bu hızlı ve sürekli gelişmesi özellikle son üç yılda hissedilir bir biçimde olmuştur. Bu durum milli gelir ve elektrik enerjisi üretimindeki büyüme göstergeleriyle izlenebilir.

Yıllar	1970	1971	1972	1973	1974
Milli gelirin bir önceki yıla göre büyüme göstergesi	105	108	110	109.5	109.5
Brüt elektrik enerjisi üretiminin bir önceki yıla göre büyüme göstergesi	107	107.6	108.8	110.2	108.8

POLONYA ENERJİ SEKTÖRÜ

Polonya enerji sektöründe 1974 yılı sonunda kurulu güç 19 130 MW'a, elektrik enerjisi üretimi de 91,6 Kwh'a ulaşmıştır.

Elektrik enerjisi tüketiminin dağılımı aşağıdaki gibidir. (% olarak)

	1970	1972	1974
1. Sanayi	72.6	75.3	73.7
2. Demiryolu taşıması	4.2	4.2	4.2
3. Ev ve kamu kullanımı	19.6	20.5	22.1

Son beş yıllık periyodun, elektrik enerjisi tüketiminde ev ve kamu kullanımı hissedilir biçimde artmıştır. Aşağıdaki tablo bu durumu açıkça gösteriyor. Tabloda 1970-1975 yılları arasındaki elektrik enerjisi tüketiminin net büyüme hızları verilmiştir (% olarak).

	1972	1974	1975
Toplam tüketim	8.9	7.7	8.3
Sanayi	8.0	6.6	7.3
Ev ve kamu hizmetlerinde	12.9	11.5	12.2

Polonya'da elektrik santralları ve petrol ya dc linyitle çalışan karışık (mixtes) santrallarda üretiler termik ve elektrik enerjisi, toplam enerjinin %95'in oluşturuyor.

Son on yıldaki elektrik enerjisi üretimi ilke ola rak palier teknikli 125 ve 200 MW'lık palier tekniğ kullanılarak yapılmıştır.

Polonya'da santrallar kendi özel etüd büroları mızca kararlaştırılır ve konstrüksiyon tamamen Po lonyalılardan oluşan özel ekipler tarafından yapılı Santral ekipmanlarının büyük bölümünü (Türbir generatör, kazan, broyör, pompa, vantilatör, elek trik ve kumanda donanımlarını) Polonya sanayii üre tir.

Polonya'da hidrolik santrallarda üretilen elektri enerjisi üretimi toplam üretimin % 5'inden biraz az dır. Polonya elektrik sisteminin büyük bir esnekliki çalışmasını sağlamak için pompaj biriktirmeli (tü bin-pompa ile) elektrik santralları kuruluyor.

Polonya enerji sektörünün diğer bir özelliği, te mik santrallarda üretilen elektrik enerjisi hem sc nayinin buhar gereksinimlerinin karşılanmasınd hem de şehir ve diğer yerleşme bölgelerindeki kc nutların ısıtılmasında kullanılıyor. Her iki kullanı alanı arasında iyi bir denge sağlanmıştır.

1974 yılında karışık santrallar 5.8 milyar Kw enerji üretmiştir, bunun toplam elektrik enerjisi ürı timindeki payı % 6,5 dur.

Bu yıllık yakıt bilançosunda yarattığı tasa rufun bir milyon ton taş kömürü eşdeğerinden daf fazla olduğunu gösteriyor.

Enerji ekonomisinin optimizasyonunda; elektr enerjisi üretimi ile birlikte teknolojik buhar üretir nin (ısınma) önemini belirtmek gerek.

Enerji sektörünün çok sayıdaki karışık, klas ve endüstriyel santrallar ile hızla geliştiğini bugi de görebiliriz.

Konut ısınmasında yoğun bir biçimde karış santralların kullanılması ile şehirler ve sanayi bö gelerindeki sağlık koşulları daha da düzelmiştir. Ş hirlerde is ve kurum yok edilerek, kükürt oranı d şürülerek havanın temiz tutulmasına çalışılıyor. B gün Polonya şehirlerinde ısınma gereksiniminin ya laşık %50 sini klasik ve endüstriyel santrallar kar: şıyor.

EN TELEFON SANTRALI

sontral yardımıyla bildirebiliyor. Bunun için bir kot numarasından sonra, bulunacağı yerin telefonunu çevirmesi yeterli. Kendisini arayan numarayı santral doğrudan oraya bağlıyor.

Elektronik santral yardımıyla konferans görüşmesi denilen, bir abonenin aynı anda birkaç aboneye birden hitabetmesi de gerçekleştirilebiliyor.

Lacznosci Enstitüsü'nde ölçme, tamir, etalonaj ve cihaz geliştirme çalışmalarının yapıldığı, etalonların geliştirildiği, ölçme konusunda personelin bilgilendirilmesi için kursların düzenlendiği, Comecon (Sosyalist ülkeler Avrupa ortak pazarı) çevresinde ölçme yöntemlerinin geliştirdiği ve bir ölçme bültenin çıkarıldığı merkezî elektronik ve telekomünikasyon laboratuvarı var.

Enstitüdeki transmisyon ölçüleri laboratuvarında emperdans ve zayıflama ölçüleri, yapılıyor alternatif gerilim ölçü laboratuvarında seviye ve gerilim ölçen cihazlar etalone ediliyor. Ayrıca Polonya'daki tüm şehirlerarası hatların ölçümleri yapılarak kaydediliyor, aksaklık ve arızalar anında ilgili yerlere duyurularak onarılması sağlanıyor.

Lacznosci Enstitüsü Direktörü, Enstitü'nün sorunlarının üç ana grupta toplanabileceğini belirtti: Telekominikasyon cihazlarının geliştirilmesi, endüstri için yeni aygıtların geliştirilmesi, cihazların bakım ve onarımı. Enstitü direktörüne göre en önemli bölümler, dijital teknik ve darbe kod modülasyonu çalışma bölümleri. 1000 kişinin çalıştığı Varşova'daki bölüm dışında, Gdansk şehrinde enstütüye bağlı, cihaz imal eden bir bölüm daha var. Enstitüde teknik bölümler dışında, idarî, malî, sosyal hizmetleri yerine getiren kısımlar da bulunuyor.

Enstitüde genellikle SEP üyeleri çalışıyor. Bilim ve teknikteki gelişmeler sürekli izleniyor. Elde edilen bilgi birikimi konferans ve ortak çalışmalarla Polonya'daki öbür enstitülere ve uluslararası toplantılarla dünyaya yayılıyor.

Lacznosci Enstitüsü'nün Varşova Teknik Üniversitesi ve öbür teknik üniversitelerle birlikte yaptığı ortak çalışma ve araştırmalar, bilgi alışverişleri, Polonya'da teknolojinin gelişmesine ve gelişmelerin sanayiye uygulanmasına önemli katkılar getiriyor.

ÖRNEK BİR DEVLET PROJE OFİSİ: MADEN PLANLAMA BÜROSU

Türkiye'de ilerici - demokrat teknik eleman örgütlerinin yıllardır savunduğu «devlet proje ofisi kurulmalıdır» ilkesinin Polonya'da gerçekleştirilen başarılı bir örneğine tanık oldu EMO delegeleri. Glivice kentinde Maden Planlama Bürosu yöneticisinin verdiği konferansta edinilen bilgiler, tasarım ve proje işinin merkezileşmesinin ülke ekonomisine ve teknolojinin gelişimine nasıl büyük oranda yararlar getirdiğini doğruladı. Mühendislik hizmetlerinin rasyonel bir bütünleştirilmesi örneği olan Madem Planlama Mürosu çalışmalarını açıklayan konferansın özetini veriyoruz:

EMO Delegeleri Maden Planlama Bürosundaki konferansı izliyor.

...ÜNDE 2000 YILINA KADAR ...İŞME PLANI

Enerji sektöründeki olgunun boyutunu vermesi için son bir veri; 1960-1973 yılları arasında elektrik enerjisi üretimi 3.36 kat artarken, ısınma da kullanılan buhar üretimi de 8.72 kat artmıştır.

Polonya'nın ulusal elektrik şebekesi diğer sosyalist blok ülkelerin şebekeleri ile birleştirilerek Avrupa'nın merkezinde ve güneydoğusunda dev bir elektrik şebekesi oluşturulmuş. Bu şebekenin adı «BARIŞ» sistemidir.

Bu sistemde enerji taşıması 220 ve 400 KV'luk hatlar ile yapılıyor. Çeşitli külkeler arasındaki enterkonnekte sistem bütün yıl içersindeki enerji alışverişleriyle puant yüklerin karşılanmasını kolaylaştırıyor.

Ulusal şebekelerin birleştirilmesiyle tek tek ulusal şebekelerin sağlayacağından daha güvenilir bir çalışma elde ediliyor.

Puant yüklerini Avrupa düzeyinde düşünecek olursak bugün 5-10 GW, on yıl sonra da 20 GW'lık bir güç aktarımıyla karşılaşırız.

Bu amaçla ilerde 750-1500 KV'luk iletim hatlarının kurulması gereği açıkça görülebilir. Bu hatlar henüz etüd halindedir.

TAHMİNLER

Polonya'nın koşullarında ulusal ekonominin geliştirilmesi uzun süreli orta süreli (birkaç yıllık) ve yıllık planlar üzerine temellendirilmiştir.

Enerji konusundaki tahminler ve özellikle ulusal enerji bilançosu sorunu ülkelerin sosyal ve ekonomik gelişme tahminlerine dayandırılır. Bunun için özellikle insan topluluklarının durum ve gelişmesi, ulusal gelirin artışı, sanayi ve tarımın hangi yönlerde gelişeceği konusunda tahminler yapmayı gerektirir. Ayrıca uluslararası ilişkiler ve işbirliğinin göreli öğeleri de gözönüne alınmalıdır.

Bu amaçla plan komisyonu ve Polonya bilimler akademisi ile çeşitli bakanlıkların yanında özel ihtisas komisyonları oluşturulmuştur.

Polonya bilimler akademisinin bünyesinde «POLONYA 2000» diye anılan etüd ve tahmin çalışmalarını sürdüren bir komitemiz var. «POLONYA 2000» komitesi Polonya'nın gelecekteki ekonomik, kültürel ve sosyal konulardaki araştırmaları içeren önemli bir program hazırlayıp geliştirmiştir.

Enerji ve madenler bakanlığında uzun süreli planların tahminleri ve sorunları üzerine madenler enstitüsü, gaz enstitüsü ve enerji enstitüsü tarafından yoğun ve kapsamlı araştırmalar sürdürülmektedir.

Şimdiye kadarki etüd ve diğer çalışmalarda; elektrik enerjisi üretiminin çok hızlı artacağı öngörülmüştür.

2000 yılına kadarki tahminler aşağıya çıkarılmıştır.

	1975	1980	1990	2000
Üretim; (milyar kWh)	96,5	140	300	560

Elektrik enerjisi tüketiminin yapısı; konut gereksinimleri, kamu hizmeti ve tarım tüketiminin artması yönünde oluşturulacaktır.

1975-1980 yılları için elektrik enerjisi tüketiminin üç büyük tüketici grup arasında öngörülen dağılımı aşağıdadır (% olarak).

	1975	1980
Sanayi ve konstrüksiyon	75.6	73
Ulaşım	4.1	3.5
Konutlar, kamu hizmetleri ve tarım	21,3	23,5

Gerçek eğilimlerin «konut ve kamu hizmetlerindeki enerji tüketiminin artış hızının yüksekliği, nedeniyle» bu sektördeki tahminleri büyük olasılıkla aşacağı sanılıyor.

Petrol fiyatlarının yüksekliği nedeniyle; elektrikli ulaşımın artış hızının dizel-elektrik ulaşımının artışından daha fazla olacağı düşünülebilir.

Isınma tesisierinde ve elektrik enerjisi üretiminde kullanılacak yakıtlar.

Yakıtların temel nitelikleri:

1. Taş kömürü

Polonya'nın 2000 yılına kadarki enerji gereksiniminin tümünü karşılayabilecek çıkarılabilir çok zengin taş kömürü yatakları vardır.

Lublin bölgesinde yeni maden kömürü havzasındaki madenler şantiye işletmesi biçiminde çıkarılıyor. Polonya''nın 1974'teki taş kömürü çıkarımı 162 milyon tona ulaşmıştır. Bu üretim ile Polonya Dünya'da 4. üncü, Avrupa'da da ikinci sırayı alıyor

2. Linyit

Polonya önemli ilinyit rezervlerine sahiptir. İki havza toplam 4400 MW gücündeki termik santralları beslemek için işletiliyor.

2000 yılına kadarki tahminler kurulacak toplam 6000 MW gücündeki yeni termik santralların linyitlerle besleneceğidir.

3. Gaz ve Petrol

Polonya'da bulunan gaz yatakları ortalama ölçüde zenginleştirilebilir. Bu amaçla gaz kullanımı ısınmanın dışında; kimya sanayii konut ve kamu hizmetleri gereksinimleri doğrultusunda yönlendirilecektir.

Polonya'nın petrol ihtiyacının büyük bölümü günümüzde ve gelecekte yapılacak ithalatlarla karşılanacaktır.

4. Hidrolik Enerji

Polonya'nın hidrolik kaynakları çok azdır. Bu yüzden elektrik enerjisi üretiminde hidrolik kaynağın payı hiç bir zaman % 2-3 ü geçmiyor.

Bu söylediklerimizin ışığında Polonya elektrik enerjisi üretimindeki temel yönelimlerin neler olacağı şimdiden kolaylıkla söylenebilir.

Enerji gereksinimlerinin karşılanmasındaki temel kaynaklar yakıt nitelikli taş kömürü ve linyit olacaktır.

Sanaylinin ve tarımın su ihtiyacını karşılamak, su taşımacılığını geliştirmek ve taşkınlara karşı korunmak için yapılacak yeni düzenlemeler çerçevesinde su santralları kurulacaktır.

Sistemin işleyişine büyük bir esneklik ve günlük yük talebine uygunluk sağlayabilmek için bir dizi pompa ile doldurmalı santralların (centrales á accumulation par pompage) yapımı öngörülmüştür.

Pompaj santralları 100-420 mt düşü ve 600 MW kurulu güçde geliştirilecektir.

Polonya şebekesinin görünümünü şöyle tanım-

Sonu: 6 da

ENERJİ ÜRETİM KAYNAĞI: KÖMÜR

Silezya (Polonya'nın güney bölgesi), Polonya'nın kömür üretilen başlıca bölgelerinden biri. 17. yüzyıldan beri kömür üretiliyor. Bugün Avrupanın en çok kömür üretilen alanlarından biri. Polonya'nın yıllık kömür üretimi 180 milyon tonun üzerinde. Polonya gerek kömür üretimi gerek kömür ihracatıyla SSCB'nden sonra Avrupa'nın ilk ülkesi. İngiltere, Hollanda, Batı Almanya gibi ülkelerde kömür üretimi sürekli azalırken Polonya'da sürekli artış olmaktadır. Bunun bir nedeni de Polonya'da petrol rezervinin bulunmamasıdır.

Polonya'da enerji üretimi kömür üzerine planlanmıştır. Bu nedenle Orta-Doğu bunalımında petrol fiyatının yükselmesine karşılık Polonya ekonomisinde hiçbir sarsılma olmamıştır.

Endüstride özel bir yeri olan kok kömürü üretimine büyük yatırım yapılıyor. Bu yatırımların sonucu da somut olarak söyle görünüyor: Polonya 20 yıl önce her yıl 1 milyon ton kok ithal ediyordu. Şimdilerde ise yılda 20 milyon ton kok ihraç etmektedir.

Polonya'nın yıllık toplam kömür ihracatı 40 milyon ton. (Türkiye'de yıllık üretim 6-7 milyon tondur.)

Silezya bölgesinde 1930'larda yılda 6 milyon ton kömür çıkarılırken, önümüzdeki birkaç yıl sonunda bu miktar 20 milyon tona erişecektir. Daha uzak gelecek için 40 milyon tonluk hedef öngörülmüştür.

MADEN OCAĞI PROJE YAPIMI

Maden Planlama Bürosu yeni maden ocaklarının tasarım ve projelerini ve eski ocakların yenileştirilmesi çalışmalarını gerçekleştiriyor. Fabrikaların detay planlarına kadar, maden ocaklarıyla ilgili projelendirme işlerinin tümünü Büro yapıyor. Örneğin, ücret, malzeme, taşımacılık ücretleri, toplam maliyet, projenin gerçekleşmesi için zamanlama sorunları en küçük ayrıntılara kadar burada çözümleniyor.

Kömürcülükle ilgili, yalnız tasarımlama bölümünde 5-6000 kişi çalışıyor. Ofiste tüm mühendislik dallarından 500-600 eleman var. Bir maden ocağı tasarım ve planlaması 600.000 saat işgücü kullanılarak bitirilebiliyor. 300 Kişinin bir yıl çalışmasıyla bir maden ocağının plan ve tasarımı tamamlanıyor.

Çalışmalarını aynı konu üzerinde yoğunlaştırıldığını belirten **Maden Planlama Bürosu** yöneticisi bunun koordinasyonun kolay sağlanması ve elemanların deneyimlerinin artması sonuçlarını getirdiğini belirtiyor. İş veriminde sağlanan önemli artışla birlikte elemanların giderek uzmanlaşması teknoloji gelişimini hızlandırıyor.

20 yıl önce çalışmaya sıfırdan başlayan **Büro** bugün Çin'e, Hindistan'a, Arjantin'e kadar birçok ülkeye yılda 20 milyon ton (Türkiye'nin üç katı) kömür üretecek maden ocağı projeleri hazırlanmaktadır.

Teknolojide elde edilen başarı dünya çapında önemli olmuş, 4-5 yılda yapımı tamamlanan maden ocağı yapımı, **Maden Planlama Bürosu**'nun geliştirdiği yöntemle 1,5 yıl kısalarak 2,5 — 3,5 yıla inmiştir.

1,5 yıllık kazanç, 5200 ton ağırlığındaki binaların kullanılacağı yerin 50 m ötesinde yapılıp, daha sonra, yerine taşınması ile sağlanmaktadır.

Başı :: 5'te

layabiliriz: bir tarafta büyük güçlü termik santrallardan (klasik daha sonra nükleer) oluşan bir şebeke diğer tarafta büyük güçlü pompaj santrallarının bulunduğu diğer şebeke. Her iki şebeke birbirine 220, 400 ve 750 kV'luk iletim hatlarıyla bağlanıyor.

Fuel oil, elektrik-buhar karışımlı puant santrallarının kazanlarında çok sınırlı olarak kullanılacak.

Polonya'da nükleer santrallar 1980 yılından sonra kurulmaya başlanacak.

PWR reaktörlü, 440 MW gücündeki ilk nükleer santralın 1982-83 yılları arasında işletmeye gireceği düşünülüyor.

1990 yılına kadar nükleer santralların gücü 8500 MW'a Polonya'nın toplam kurulu kapasitesi içindeki payı % 13'e ulaşacaktır.

2000 yılı için yapılan tahminlerde nükleer santralların gücünün 30 000 MW kurulu kapasitedeki payın % 21'e çıkması bekleniyor.

Polonya'nın nükleer santralların yapım programında diğer Avrupa ülkelerini biraz daha gerilerden izlemesinin nedeni ülkenin sahip olduğu önemli taş kömürü rezervlerdiir.

Böylece biz programımızı büyük olasılıkla nükleer kaynaklı enerjinin klasik termik santrallara oranla fiyat yönünden karşılaştırılabilir ya da daha ucuz olacağı bir dönemde gerçekleştireceğiz.

Geleceğin teknik ve ekonomik düşüncelerinde unutulmaması gereken etmenleri şöyle sıralayabiliriz:

1. Teknik gelişme ve kullanılan ekipman ve konstrüksiyon yöntemlerinin standartlaştırılması ile nükleer santralların birim güç maliyetinin düşürülmesi.

2. Taş kömürünün büyük miktarlarda ve hızlı biçimde çıkarılmasına ilişkin güçlükler,

3. Kimya sanayiinde kömürün hammadde olarak gelişi güzel kullanılması.

Son olarak tanık olduğumuz enerji krizi bize ulusal kaynaklarımıza dayalı bir yakıt politikası uygulamamız gerektiğini doğrulamıştır.

Sağlam bir yakıt temeli oluşturan Polonya kömür sanayii bize dışa yapılan satışlarla ithalatın karşılanması olanağını da veriyor.

Uzun vadeli tahminlerde kömürün sıvı ya da gaz yakıtlarına dönüştürülmesi konusu da gözden uzak tutulmamalıdır.

(Bu alandaki) kendiliğinden gerçekleştirmeler; özellikle kömür kimya sanayiinin gelişmesini, ısınma alanındaki gereksinimlerin karşılanmasını, termik santrallar ve elektrik-buhar santrallarındaki elektrik enerjisi üretimini etkiliyor.

Yeni Santralların yapımına ve eldeki çözümlerine ilişkin varsayımlar:

Santralların geliştirilmesine ilişkin tahminler iki sürece ayrılır.

Birinci süreç Polonya'nın koşullarında 10 sene sürüyor. Bu süreçte nitelikleri belirlenmiş sanayi ekipmanları kullanılıyor.

20 ya da 30 yılı kapsayan ikinci süreç bugün henüz etüd durumunda olan teknik ve konstrüksiyon esaslarına dayanıyor.

Polonya, enerji alanında gelişmiş ülkeler ile uluslararası işbirliğine girerek lisanslar satın almak ve büyük ölçekte yeni teknikler kullanmak amacındadır. Bu işleyiş ulusal sanayi sektörünün potansiyelinden ve araştırmalardan bağımsız olacaktır.

1980'e kadar yeni santralların kurulması programı ilke olarak durdurulmuştur. 1980-1990 yılları üzerine bir ekstrapolasyon yapma olanağı var. 1975-1980 yılları arasında kurulacak santrallarda 360 MW'lık Polonya yapımı birimler ve 500 MW'lık dışardan ithal edilen birimler kullanılacak. 1980-1990 yılları arasındaki kimyasal termik santrallarda ise palier teknikli 700 MW'lık Polonya yapımı birimler kullanılacaktır.

İlk kurulacak nükleer santrallar PWR reaktörlü ve 440 MW gücünde olacaktır. Daha sonra kurulacak üniteler büyük olasılıkla 1000 MW'ın üzerindeki reaktörlerden oluşacak.

İlerde buhar generatörleri, armatürler ve kumanda donanımları gibi nükleer santralların bazı ekipmanlarının yapımı için Sovyet sanayii ile işbirliği yapılacaktır.

Enerji alanındaki hızlı gelişme ciddi sorunları da beraberinde getiriyor. Ancak toplum için kabul edilebilir çözümler bulundukça bu sorunların da ortadan kalkacağını ummak iyimserlik olmasa gerek.

Kendi payımıza, ülkenin yeniden düzenlenmesi için gösterilen çabalarda «Polonya Bilimler Akademisinin sürdürdüğü çalışmaları ve bununla ilgili bir bakanlığın kurulmasını sayabiliriz,» enerji uzmanlarının çabalarının da unutulmaması gerektiğini söyleyebiliriz. Bu çabalar bize geleceğe daha bir iyimserlikle bakmamızı sağlıyor.

2000 yılına ulaşılmasını amaçlayan bir panaroma da; enerjinin doğrudan dönüştürülmesini sağlayacak yeni yöntemler üzerinde Dünya'da ve Polonya enstitülerinde sürdürülen çalışmaları görmemezlikten gelemeyiz. Söz konusu çalışmalar arasında; bildiğiniz gibi, magneto hidrodinamik sistemleri, termoelektrik generatörleri, termoiyonik dönüştürmeyi ve yakıt pillerini sayabiliriz.

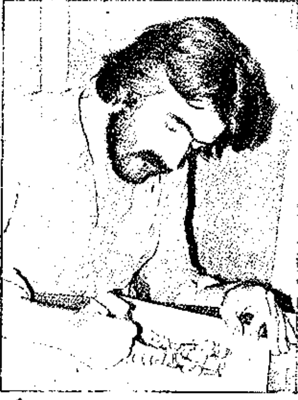
EGE'DEN

İZMİR ŞUBEMİZİN AÇIKLAMASI : ALİAĞA GAZ TÜRBİNLERİ, EGE BÖLGESİ ENERJİ SIKINTISINI GİDERMEYECEKTİR

İzmir şubemiz yönetim kurulu, Aliağa'da yapımı tamamlanan 2 grup gaz türbininin Ege Bölgesi'nin enerji sorununu çözemeyeceğini açıklamıştır. İzmir Şubemizin Konuya ilişkin görüşünde,

Yakında üretime başlayacak olan bu iki gurubun gücü Keban'dan yirmi defa küçük, enerji maliyeti ise Soma'dan 10 misli fazladr. «Olmayan enerji en pahalı enerjidir» gerekçesine dayanarak, sık sık petrol sıkıntısının baş gösterdiği ülkemizde, petrole dayalı enerji üretimini teşvik etmek bir avuç çıkarcının menfaatinedir. Bunun yerine yıllardır yapımı geciktirilen SOMA ve TUNÇBİLEK Termik Santralı devreye sokulsa idi 10 kat daha büyük güçte doğal kaynaklarımıza dayalı üretim merkezlerine kavuşmak ve 10 kat daha ucuz enerji üretmek mümkün olacaktı. Ve ancak böyle bir politikayla enerji üretiminde dışa bağımlılığımız azalacaktır.» denilmektedir.

ENGİN ERGÖNÜLTAŞ VE KARİKATÜR SANATI

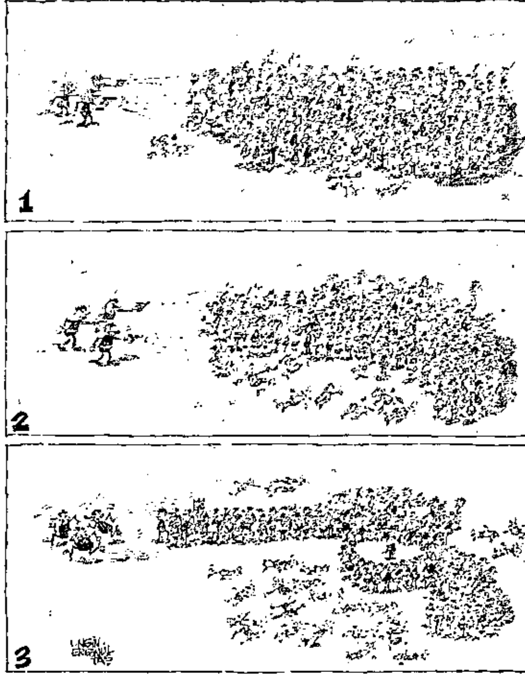

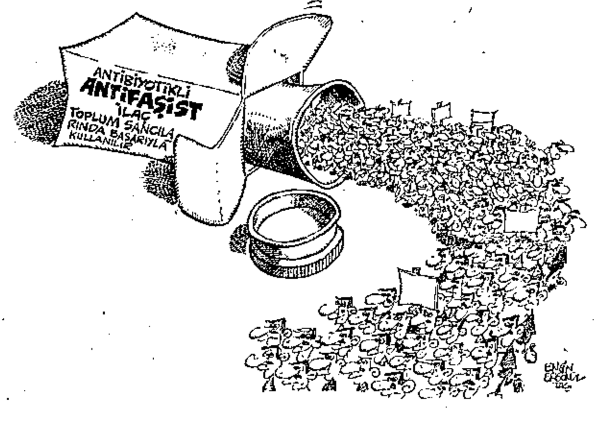
Bu sayımızda genç kuşak karikatüristlerimizden Engin Ergönültaş'ın yapıtlarından seçmeler veriyoruz. Karikatürlerin bir bölümü ilk kez Aydınlığa Doğru'da yayımlanıyor. Ergönültaş, aşağıdaki karikatür sanatıyla ilgili görüşlerini de Aydınlığa Doğru için yazdı.

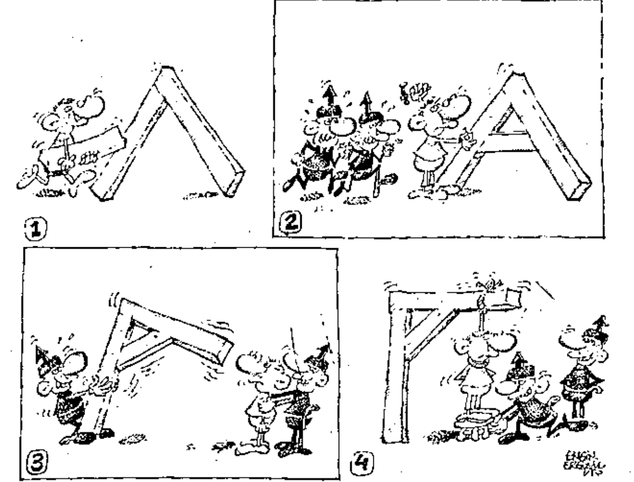
" İŞÇİ SINIFI SANATIN BÜTÜN DALLARINDA KENDİ SANATINI DOĞURUP BELİRGİNLEŞTİRİYOR. EDEBİYAT'TA GORKİ'NİN ÖNCÜLÜK ETTİĞİ "SOSYALİST GERÇEKÇİLİK", TİYATRO'DA BRECHT'İN "EPİK TİYATRO" ANLAYIŞI, SİNEMA'DA DA AYZEYNŞTAYN VE VERTOV'UN "DİYALEKTİK SİNEMA"SI. İŞÇİ SINIFININ SANATI OLARAK GELİŞİP BOY VERMEKTE..

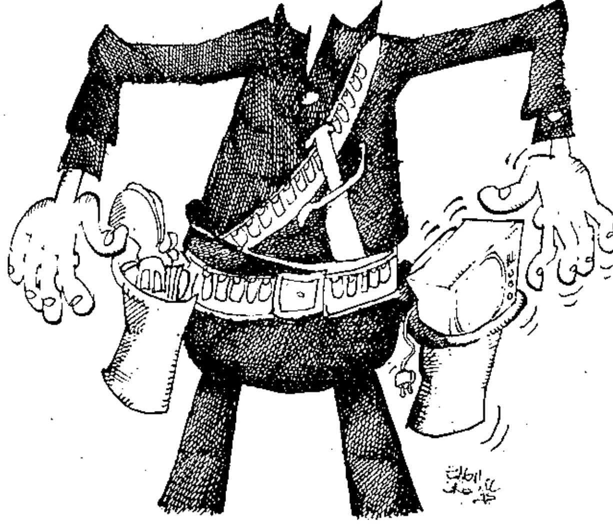
KAPİTALİST TOPLUMDA OLUŞAN GENEL ANLAMDAKİ YABANCILAŞMANIN, BURJUVA SANATINA YANSIMASI "SOYUTLAMA" ŞEKLİNDE OLUYOR. ÖRNEĞİN RESİM SANATINDAKİ EMPROSYONİZM, VE DAHA SONRALARI KÜBİZME KADAR VARAN AKIMLAR, RESİM SANATI İLE ÇOK YAKIN İLİŞKİLİ OLAN, KARİKATÜR SANATINA DA AYNEN YANSIMIŞTIR. KARİKATÜRÜMÜZÜN YAKIN GEÇMİŞİMİZE BAKACAK OLURSAK, KÜBİZM'DEN VE BATI GRAFİĞİNDEN ETKİLENMİŞ, İNSANLARA VE DOĞAYA GEOMETRİK ŞEKİLLERLE BAKAN ÖRNEKLERE ÇOKÇA RASTLARIZ.

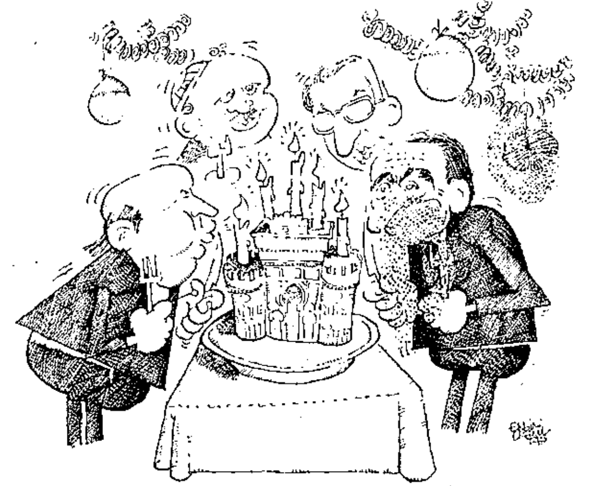
TOPLUMCU SANATÇI, HALKLA SAĞLIKLI BAĞLAR KURABİLECEK YÖNTEMLERİ DENEMEK, EN DOĞRU ÖZ VE BİÇİM BİRLİĞİNİ VE KOLAY ANLAŞILMANIN YOLLARINI BULMAK ZORUNDADIR. "

her ay bir kitap

DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİ

GÖNÜL TAYLAN

DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİ NİÇİN KALDIRILMALIDIR? / Halit Çelenk, ÇAĞDAŞ HUKUKÇULAR DERNEĞİ YAYINLARI — 48 sayfa / 5 Lira.

DEVLET GÜVENLİK MAHKEMELERİ / Derleyen: Mutlu Kurtuluş —SORUN YAYINLARI — 232 sayfa 17.50 Lira.

DGM yasası dolayısıyla toplumumuzda demokrasi ve özgürlükten yana güçlerle, toplumsal gericilik, baskı ve zulümden yana sermaye çevreleri arasında kıyasıya bir savaş sürmektedir.

İşçi sınıfımızın DİSK'te örgütlü en bilinçli kesiminin öncülüğünde yürütülen bu demokrasi savaşımı fabrikalardan, meydanlara, parlamento'ya, gazete ve kitap sayfalarına kadar uzanan yaygın bir alanda geniş bir demokrasi cephesince verilmektedir.

MC partilerinde, işveren sendikalarında örgütlü sermaye çevreleri TRT başta olmak üzere kitle haberleşme araçlarını kullanarak DGM adlı bu tuzağı «allayıp pullayıp» emekçi halkımıza «şirin» göstermeye hız veriyorlar.

Öteyandan ilerici demokrat ve yurtsever düşünür, yazar, sanatçı hukukçu ve aydınlarımız DGM'lerin, ekmek, özgürlük hukuk ve demokrasi düşmanı, gerçek yüzünü yılmadan sergiliyorlar.

Sermayenin oyununu bozmak için yorulmaz bir uğraş vererek demokrasi savaşımında yerlerini alıyorlar.

Aşağıda tanıtacağımız iki kitap bu alanda yapılmış iki değerli katkıdır.

Bunlardan birincisi Avukat Halit Çelenk tarafından hazırlanıp Çağdaş Hukukçular Derneği tarafından yayınlanan «Devlet Güvenlik Mahkemeleri Niçin Kaldırılmalıdır?» adlı incelemedir.

Halit Çelenk incelemesinin ön sözünde 11 Temmuz 1973'te çıkan DGM hakkındaki 1773 sayılı yasanın, daha tasarı hazırlanırken hukuk çevrelerinin sert tepkileriyle karşılaştığını belirterek «Anayasa bu tür yargı yerlerinin kurulmasını yasaklamıştır (Madde 32)» demektedir.

«Uygar toplumlarda ve hukuki sistemimizde «Güvenlik'in» sağlanması yargı organına ait olmayıp yürütme organına ait bir görev olduğu açıktır. Hal böyle iken «DGM» adı altında mahkemeler kurarak güvenliğin sağlanması görevini yargı organlarına vermek mahkemelerin siyasal amaçla kurulduğunun başka bir göstergesidir.» denerek DGM'lerin niteliği vurgulanmaktadır.

Halit Çelenk'in incelemesinde DGM yasasının, Anayasanın yargıya ilişkin temel ilkelerine aykırı yönleri açıklanmakta ve şu sonuçlar çıkarılmaktadır. «DGM'leri kuruluş yasası anayasanın:

— Bağımsız Yargı
— Doğal Hakim
— Hakim Güvencesi
— Savunma Hakkı

ilkelerine tümden aykırı düşmektedir.»

DGM yasasının, yürürlükteki yasalara göre adalete hizmet görevini yerine getirmekte olan genel mahkemelere güvensizliğin bir ifadesi olduğunu öne süren Çelenk sıkıyönetimi sürekli hale getiren bu mahkemelerin. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Anayasa Hukuku, 1961 Anayasası ve Ceza Hukuku ilkelerine aykırı düşerek, hukuk devletinin ülkemizde yerleşmesinin de baş engeli olduğunu belirtmektedir. Halit Çelenk Anayasa Mahkemesinin DGM kuruluş yasasını esas yönünden inceleyebileceği ve iptal edebileceğini vurgulayarak incelemesini sonuçlandırmaktadır.

Sorun Yayınları tarafından, yayınlanan DGM ile ilgili kitap, «Devlet Güvenlik Mahkemeleri» adını taşımaktadır. Kitap gerçekte DGM'lerle ilgili tarihsel bir derlemedir. DGM'ler doğmadan önce, daha 1972 sıkıyönetim dönemlerinde, ülkemizin seçkin düşün, yazın adamları, politikacıları ve hukukçularınca, DGM'lere karşı yöneltilen tepkileri belgelemektedir. Böylece DGM'lerle «sivil ve sürekli bir sıkıyönetim» sağlanma istendiği tüm açıklığıyla ortaya çıkmaktadır.

DGM'lerinin kuruluş ve yargılama usulleri hakkındaki 1773 sayılı yasa ile DGM hakkındaki Anayasa mahkemesi kararı tümüyle kitapta yer almaktadır.

Kitapta daha sonra, DGM Yasasının uygulanmaya konulup Anayasa Mahkemesince bozulmasından başlayarak, yeniden meclis gündemine geldiği günümüze kadar süregiden demokrasi savaşımının boyutları, önemli belge, bildirge tartışmaları ile yansıtılmaktadır.

DGM'ler ile ilgili kısa haberler ve DGM'lerin faaliyetlerinden tipik örneklerle son bulan bu derleme demokrasi savaşımımıza önemli bir katkıdır.

Başta işçi sınıfı olmak üzere tüm demokratik güçlerin vermekte olduğu demokrasi ve özgürlük savaşı, böylesi çabalarla kitlelere mal olduğu ölçüde başarıya ulaşacaktır. DGM ler, benzeri tüm faşist yasalar ve yönetimlerle beraber er geç tarihin çöplüğüne atılacaktır.

Demokrasi savaşçılarının ellerinde kurulacak bağımsız ve demokratik Türkiye'nin çocukları, özgürlük günlerine nerelerden geçilerek ve neler pahasına varıldığını böylesi kitaplardan ibretle öğreneceklerdir.

Öğrendikçe artan bir bilinçle ileriye doğru bakacaklar, kazanımlarını daha bir güçle geri dönülmez kılacaklardır.

EGE'DEN HABERLER

«DGM, ÇALIŞANLARIN, DAHA İYİ YAŞAM İÇİN VERDİĞİ MÜCADELEYİ YOK EDECEK BİR ARAÇTIR»

İzmir'deki mühendis ve mimar odaları, Genel-İş, Devrimci Toprak - İş sendikaları, Tabip Odası, TÖB-DER, TÜM-DER ve İlerici Kadınlar Derneği İzmir Şubeleriyle birlikte basına ortak bir açıklama yaparak DGM'nin, 1950'de Roma'da Türkiye'nin de imzaladığı **İnsan Hakları ve Ana Özgürlükleri Koruma Sözleşmesi**'nin öngördüğü **«yasal, tarafsız ve bağımsız bir mahkeme hakkı»** nı temel hak kabul eden ilkeye aykırı olduğunu belirtmiş ve **«Halkın daha iyi bir yaşam ve ileri demokratik iktidar için verdiği mücadelenin yok edilmesinde etkili güçlerden biri DGM olacaktır»** demişlerdir.

Ortak açıklama özetle şöyledir.

Yargıçların atanmasında siyasal iktidarların yetkisi bulunan yargı kuruluşlarının tarafsız ve bağımsızlığından söz edilemez. Bu nitelikteki kuruluşlar Anayasanın öngördüğü bağımsız mahkeme ilkesi ile de açıklanamaz. Halbuki :

1) Devlet Güvenlik Mahkemeleri Yasasının 6. maddesinde yargıç ve savcıların atanmasının hükümet tarafından yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Anayasanın 132, maddesindeki «Hakimler Görevlerinde Bağımsızdır» ilkesine aykırıdır. Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görev süresinin üç yıl ile sınırlandırılması ve bunun uzatılmasının hükümete bırakılması, askeri hakimlerin terfi ve kıdem durumlarının komutanlara bağlı olması bu mahkemelerin siyasal iktidara bağımlılığını daha da arttırmaktadır.

2) Yasalarımızdaki gözaltı süresi 48 saat olduğu halde DGM Yasasının 22. maddesi ile bu süre 15 güne çıkarılmış ve kişilerin 15 gün işkence altında tutulmasına kanuni bir kılıf hazırlanmıştır.

3) DGM Yasası ile yargılanan kişiler yargıçlar tarafından mahkemeden çıkartılıp gıyaplarında karar alınabilmektedir. Gene aynı şekilde, sanık avukatı duruşmadan çıkartılmaktadır. Siyasal ve düşünsel açıdan suç diye nitelenen davranışlarla ilgili ön araştırma yapmak polis bürolarına, mahalli kolluk kuvvetlerine bırakılabilmektedir.

Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen DGM görev yaptığı sürece, emekçi halkımız ve halktan yana aydınlar üzerinde baskı aracı olmuştur. İlerici, yurtsever, demokratik kuruluşlar kapatılmıştır. DGM yasası çıkartıldığında işçi ücretleri, memur katsayıları, köylü ürünlerine verilen taban fiyatları dondurulacaktır. Buna karşı çıkan işçi sınıfının grevleri, direnişleri, memurların sendikal haklarını alma, köylülerin taban fiyatlarını artırma ve topraksız köylülerin toprak mücadeleleri bu mahkemeler aracılığıyle engellenecektir.

Halkın daha iyi bir yaşam ve ileri demokratik iktidar için verdiği mücadelenin yok edilmesinde etkili güçlerden biri DGM olacaktır.

Tüm bu nedenlerle altta imzaları bulunan kuruluşlar olarak, DGM yasasına karşı verdiğimiz mücadeleyi sürdüreceğimizi, işçi sınıfımızın devrimci sendikal örgütü DİSK'in yapacağı tüm eylemleri sonuna kadar destekleyeceğimizi ve maddi manevi tüm gücümüzle yanında olacağımızı kamuya duyururuz.

«SALDIRILARIN AMACI, DGM YASASINA GEREKÇE HAZIRLAMAKTIR»

Mühendis ve mimar odaları İzmir şube ve temsilcilikleri DİSK İzmir Bölge Temsilciliği, TÖB-DER, TÜM-DER ve İlerici Kadınlar Derneği İzmir şubeleriyle birlikte İzmir'de Bornova Öğrenci Yurtlarına yapılan saldırılarla ülke düzeyindeki faşist saldırıların, temelde DGM yasasının çıkarılmasına zemin hazırlama amacını güttüğünü, böylece sıkıyönetimsiz sıkıyönetim demek olan DGM lehinde kamuoyu oluşturmaya çalışıldığını bildirdiler. Çalışanların örgütleri olarak tüm ilerici, demokratik ve anti-emperyalist güçlerin örgütlü mücadele birliğinin sağlanması için uğraşacaklarını kamuoyuna duyurdular.

Sonu: 6'da

başyazı

niçin karşıyız?

Başı 1 de

karşı çıktıkça, ekonomik durumumuzun düzeltilmesini istedikçe, demokratik hakları savundukça DGM ile tehdit edileceğimizi bildiğimiz için MC'nin DGM tasarısına karşı çıkıyoruz.

Nitekim TMMOB Başkanı Teoman Öztürk, MKE'nin bir inşaatında çatı kaplaması ihalesinde yolsuzluk yapıldığı görüşünü açıklamasından sonra, devlet sırlarını açıkladığı gerekçesiyle Ankara DGM'nde 63 yıl hapis istegiyle yargılanmaktadır.

Elektrik Mühendisleri ülkemizin kalkınması, yolsuzlukların ortadan kalkması, teknik elemanların ve halkımızın ekonomik durumunun düzeltilmesi için, ülkemizde gerçek bir demokrasinin kurulması için uğraş vermeye devam edeceklerdir.

DGM'ye karşı mücadele, bu kutlu uğraşın somut ve en yakın bir hedefine karşı mücadele anlamına gelmektedir.

anayasanın

Başı: 1'de

getirilen cezaları ve Türkiye teknik elemanlarına yapılan genel baskıları kınayan bir açıklama yaptı.

Türkiye'deki teknik eleman örgütleri her yanında DGM ye karşı düzenlenen eylemlere aktif olarak katıldılar. Ankara'daki mitingten Çanakkale'deki ve Gaziantep'teki yürüyüşlere kadar teknik elemanlar üzerlerine düşen görevi başarıyla yaptılar.

İstanbul'da 11 mühendis ve mimar odası ve TÜTED, TÜM-DER TÜS-DER, TÜMAS, TÖB-DER, TÜMÖD, İKD, İGD, İstanbul Halkevleri Koordinasyon Kurulu, Türkiye Yazarlar Sendikası, Karikatürcüler Derneği de DGM direnişleri dolayısıyle işten çıkarılan işçilere yardımcı olmak amacıyla bir destekleme ve dayanışma fonu oluşturulmasına karar verdiler. Aynı örgütler DGM'lerin faşist niteliğini halkımıza duyurmak, etkin bir kamuoyu oluşturmak amacıyla el ilânı bastırıp dağıtmayı da planladılar.

sep ile emo

Başı: 1'de

Varşova, Poznan, Gliviçe, Ribnik, Krakof, Katoviçe şehirlerinde SEP merkez ve şube başkan ve üyeleri'nin sıcak ve içten ilgisiyle konuklandı. Programda bulunmamasına karşılık EMO delegelerinin isteği üzerine, Hitler faşizminin ünlü işkence kamplarından, çoğunluğu Polonyalı olmak üzere 25 ulustan 4 milyon insanın öldürüldüğü Auschwitz kampı da gezildi.

Gezi programının tamamlanmasından sonra yapılan SEP-EMO görüşmelerinde ileriye dönük önemli çalışmalar gerçekleştirmek üzere ilke birliği sağlandı.

(EMO Temsilcilerinin teknik gezisi ile ilgili ayrıntılı bilgileri iç sayfalarımızda veriyoruz.)

YÜKSEL BİRDAL'A BU YIL DA PASAPORT VERİLMEDİ

EMO Delegesi olarak Polonya'ya gitmesi kararlaştırılan İstanbul Şubemiz başkanı Yüksel Birdal'a pasaport verilmedi. Bilindiği gibi Yüksel Birdal geçen yıl da pasaport almak üzere gerekli işlemleri tamamladığı halde yurt dışına çıkış izni alamamıştı.

Yüksel Birdal, iki yıldır yasa dışı zorbalıkla seyahat özgürlüğünün kısıtlanmasını protesto eden bir demeç verdi.

AP milletvekili

Başı: 1'de

Tekstil Sendikasından aldığımız bilgiye göre, son bir yıl içinde Sancak Tül'den, tazminat ödemeksizin çıkarılan teknik elemanlar arasında odamız üyesi Elektrik Yüksek Mühendisi İzzettin Yıldız da vardır. Öte yandan Tekstil Sendikası Makine Yüksek Mühendisleri Necdet Taner ve Tuncer Göynü ile Kimya Yüksek Mühendisleri Özdemir Havlioğlu ve Rıdvan Dikmen'in de benzer biçimde işlerine son verildiğini bildirmektedir.

AYDINLIĞA DOĞRU

T.M.M.O.B. ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ ADINA SAHİBİ: YÜKSEL BİRDAL/**SORUMLU YAZI İŞLERİ YÖNETMENİ:** ERSİN KAYA/**YAZIŞMA ADRESİ: EMO** İSTANBUL ŞUBESİ CUMHURİYET CAD. 283 KAT 2 HARBİYE İSTANBUL **TELEFON:** 48 50 52/**EMO ÜYELERİNE ÜCRETSİZ GÖNDERİLİR /AYLIK, MESLEKİ YAYIN ORGANIDIR**/DİZGİ: KARDEŞ MATBAASI/BASKI Eğitim OFSET/İLAN FİYATI: santimi 25 TL.

Son Baskı Tarihi: 7.10.976